

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: 1) N. T., st. příslušnost X
2) S. M., st. příslušnost X
obě X
zastoupené Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou
Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalované: **Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie**
Olšanská 2, P. O. Box 78, 130 51 Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 9. 2023, č. j. CPR-30063-3/ČJ-2023-930310-V241,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 11. 9. 2023, č. j. CPR-30063-3/ČJ-2023-930310-V241, *se ruší a věc se vrací* žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je *povinna* zaplatit žalobkyním na náhradě nákladů řízení částku 14.729 Kč k rukám jejich zástupkyně Mgr. Pavlíny Zámečnickové, advokátky do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Policie uložila první žalobkyni povinnost opustit území České republiky. Pobývala tu podle policie neoprávněně. Žalobkyně ale namítá, že její pobyt neoprávněný nebyl. V rozhodné době jí podle jejího názoru svědčila fikce pobytu podle § 87y zákona o pobytu cizinců. Měla totiž podanou žádost o povolení k přechodnému pobytu, protože se považuje za rodinného příslušníka občana EU/ČR. Její matka – druhá žalobkyně – je státní občankou České

republiky. A první žalobkyně o ni pečuje. Rozhodnutí o povinnosti opustit území proto považuje za nepřiměřené.

II. Rozhodnutí správních orgánů a dosavadní procení vývoj věci

2. První žalobkyně chtěla dne 19. 7. 2021 na brněnském pracovišti Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky („OAMP“) podat žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU/ČR. Nedisponovala ovšem žádným oprávněním k pobytu. Proto na místo přijela policie. Zjistilo se, že první žalobkyně již 11. 11. 2020 dostala uloženou povinnost opustit území. Nerespektovala to a zůstala tu. Téhož dne policie s první žalobkyní zahájila řízení o správním vyhoštění. Bylo zřejmé, že se „nejméně dne 19. 7. 2021“ zdržovala na území bez platného oprávnění k pobytu a že mařila výkon správního rozhodnutí tím, že nevycestovala.
3. Rozhodnutím ze dne 19. 4. 2022, č. j. KRPB-129590-40/ČJ-2021-060026-SV, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje („krajské ředitelství“) rozhodlo o správním vyhoštění první žalobkyně z důvodů podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 a bod 9 (pobyt bez platného oprávnění k pobytu a maření výkonu správního rozhodnutí) zákona o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 1. 8. 2021 („zákon o pobytu cizinců“). Proti tomuto rozhodnutí se první žalobkyně úspěšně odvolala a žalovaná jej svým rozhodnutím ze dne 13. 7. 2022, č. j. CPR-19751-4/ČJ-2022-930310-V241, zrušila z důvodu nesprávné právní kvalifikace skutku. První žalobkyně se podle žalované nedopustila maření výkonu správního rozhodnutí, ale opakovaného porušení právních předpisů.
4. Poté krajské ředitelství rozhodnutím ze dne 3. 12. 2022, č. j. KRPB-129590-68/ČJ-2021-060026-SV, znovu rozhodlo o správním vyhoštění první žalobkyně. Již pouze podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců (pobyt bez platného oprávnění k pobytu). První žalobkyně však znovu uspěla se svým odvoláním. Rozhodnutím ze dne 9. 3. 2023, č. j. CPR- 8428-2/ČJ-2023-930310-V241, žalovaná rozhodnutí o správním vyhoštění zrušila z důvodu jeho nepřiměřeného dopadu do soukromého a rodinného života první žalobkyně, která tu pečuje o svou matku – druhou žalobkyni. I řízení o správním vyhoštění vedené s první žalobkyní v roce 2020 nakonec skončilo pouze rozhodnutím o povinnosti opustit území, právě z důvodu nepřiměřenosti vyhoštění. V tomto ohledu se přitom nic nezměnilo.
5. V dalším řízení krajské ředitelství dne 27. 6. 2023 uložilo první žalobkyni povinnost opustit území podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců (rozhodnutím pod č. j. KRPB-129590-80/ČJ-2021-060026-SV; „rozhodnutí krajského ředitelství“). První žalobkyně se znovu odvolala. Namítala, že v Česku sdílí domácnost se svou matkou (druhou žalobkyní), která je českou občankou. Společnou domácnost sdílely i v Arménii. Její matka je s ohledem na svůj vysoký věk a zdravotní stav, který omezuje její mobilitu, závislá na péči první žalobkyně a její pomoc při každodenních činnostech. První žalobkyně se proto považuje za rodinného příslušníka občana EU, resp. ČR podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.
6. Dne 14. 7. 2021 první žalobkyně podala prostřednictvím datové schránky své zmocněnkyně žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka. Aby tuto žádost potvrdila, dostavila se dne 19. 7. 2021 osobně na pracoviště OAMP. Z důvodu podání této žádosti jí v souladu s § 87y zákona o pobytu cizinců náleží fikce pobytu. V době zahájení řízení o správním vyhoštění proto na území nepobývala neoprávněně. Kromě toho správní orgán neprokázal, že by první žalobkyně nerespektovala dříve uloženou povinnost opustit území.

Napadené rozhodnutí považuje za nepřiměřené. Pokud by první žalobkyně vycestovala, její matka by zůstala bez péče. Zdravotní stav její matce neumožňuje vést život mimo Česka.

7. Žalovaná rozhodnutím ze dne 11. 9. 2023, č. j. CPR-30063-3/ČJ-2023-930310-V241, odvolání zamítla a potvrdila rozhodnutí krajského ředitelství („rozhodnutí žalované“). Konstatovala, že krajské ředitelství se otázkou závislosti první žalobkyně a její matky dostatečně zabývalo. Péče, kterou první žalobkyně své matce poskytuje, není nezbytná. První žalobkyně přicestovala do Česka v roce 2019 za prací. Její matka přitom zdravotními problémy trpí již od roku 2015. Je proto zřejmé, že péči o sebe si dokáže zajistit i jiným způsobem. Ani z doložených lékařských zpráv neplyne, že by druhá žalobkyně potřebovala péči druhé osoby.
8. Žalovaná označila za nesporné, že první žalobkyně podala dne 14. 7. 2021 žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. O této žádosti nebylo pravomocně rozhodnuto. Tato žádost však podle žalované nedává první žalobkyni právo pobývat na území České republiky ani jí nezakládá fikci pobytu podle § 87y. První žalobkyně sice spadá pod kategorii rodinného příslušníka občana EU podle § 15 a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Ale podle § 118 odst. 7 se pro účely řízení o správním vyhoštění nepovažuje za rodinného příslušníka.
9. Neprokázalo se, že by první žalobkyně po vydání předchozího rozhodnutí o povinnosti opustit území z České republiky vycestovala. Je proto zřejmé, že toto rozhodnutí nerespektovala. Krajské ředitelství se dostatečně zabývalo i otázkou přiměřenosti dopadu rozhodnutí o povinnosti opustit území do soukromého a rodinného života první žalobkyně. Žalovaná se s těmito závěry ztotožnila. Rozhodnutí o povinnosti opustit území je mírnějším opatřením než rozhodnutí o správném vyhoštění. V případě neoprávněného pobytu se jedná o nejlepší mírnější opatření, které v této situaci lze přijmout. První žalobkyni do budoucna nějak neomezuje. Nezakazuje jí pobyt na území členských států EU. Při splnění zákonných podmínek první žalobkyně může v zemi původu podat žádost o jakékoliv pobytové oprávnění.

III. Žaloba a vyjádření k žalobě

10. Žalobkyně považují rozhodnutí žalované za nezákonné. Ze spisu plyne, že sdílí na území České republiky dlouhodobě společnou domácnost. Tu dříve sdílely také v Arménii. Druhá žalobkyně je s ohledem na svůj vysoký věk a zdravotní stav závislá na péči její dcery při každodenních činnostech. Žalobkyně odkazují na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 1 Azs 205/2018-25, který připouští existenci situace vzájemné závislosti dvou osob. Ve stejné situaci jsou i žalobkyně. Je pravda, že druhá žalobkyně má zdravotní problémy již od roku 2015. V poslední době se ale zhoršují. S ohledem na tuto závislost je nutné první žalobkyni považovat za rodinného příslušníka občana EU podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.
11. Dne 14. 7. 2021 první žalobkyně podala datovou schránkou u OAMP žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu. Podání této žádosti poté dne 19. 7. 2021 osobně potvrdila. Podle § 87y tak první žalobkyně byla ode dne 14. 7. 2021 oprávněna pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o její žádosti. Z toho plyne, že dne 19. 7. 2021 byl pobyt první žalobkyně oprávněný. Ustanovení § 118 odst. 7 zákona o pobytu cizinců, na které odkazuje žalovaná, doplnila do zákona novela č. 274/2021 Sb., až s účinností od 2. 8. 2021.

12. První žalobkyně trvá na tom, že dřívější rozhodnutí o povinnosti opustit území respektovala a z Česka vycestovala. Opak správní orgány nade vší pochybnost neprokázaly.
13. Správní orgány nedostatečně posoudily otázku přiměřenosti. Nezabývaly se závažnosti a druhém protiprávního jednání první žalobkyně ani délkou jejího neoprávněného pobytu. Vyšly pouze z toho, že povinnost opustit území je mírnějším opatřením nesprávný vyhoštění. Je pouhou spekulací, že druhá žalobkyně může bez problémů cestovat mezi Arménií a Českem, nebo že se o ni mohou postarat jiní rodinní příslušníci. Pokud by první žalobkyně musela vycestovat, reálně hrozí, že druhá žalobkyně zůstane bez náležité péče. Zároveň není vůbec jasné, že by nějaké pobytové oprávnění dostala. Nemá na něj právní nárok. Rozhodnutí správních orgánů odporují § 174a zákona o pobytu cizinců a směrnici 2003/86/ES.
14. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že žaloba obsahuje totožné argumenty jako podané odvolání. Proto plně odkázala na odůvodnění svého rozhodnutí a rozhodnutí krajského ředitelství.

IV. Posouzení věci krajským soudem

15. O žalobě krajský soud rozhodl bez ústního jednání. Žalovaná s tím souhlasila a žalobkyně včas neprojevilý nesouhlas s tímto postupem.
16. Žaloba je důvodná.
17. Soud se nejprve zaměřil na otázku (ne)oprávněnosti pobytu první žalobkyně. Podstatné v tomto ohledu je, že správní orgány omezily dobu jejího neoprávněného pobytu pouze na den 19. 7. 2021. Přestože tvrdí, že nerespektovala předchozí rozhodnutí o povinnosti opustit území a po celou dobu (tj. od 7. 1. 2021, kdy skončila platnost výjezdního příkazu) pobývala na území Česka neoprávněně, *v oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění se neoprávněný pobyt první žalobkyně omezuje pouze na jeden den*. S ním pak pracuje krajské ředitelství i žalovaná. Proto není potřeba zabývat se námitkou, že správní orgány dostatečně neprokázaly, že první žalobkyně z Česka nevycestovala na základě dříve uložené povinnosti opustit území. Nemá to pro posouzení zákonnosti rozhodnutí správních orgánů relevanci. Otázkou je pouze to, zda pobyt první žalobkyně dne 19. 7. 2021 skutečně byl neoprávněný, jak správní orgány tvrdí.
18. Žalobkyně totiž namítají, že první žalobkyně již dne 14. 7. 2021 podala žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. Tuto skutečnost žalovaná nezpochybňuje. Považuje ji za nespornou. Sporné ovšem je, zda tímto dnem první žalobkyni vznikla fikce oprávněného pobytu podle § 87y zákona o pobytu cizinců. *Posouzení této otázky je přitom v této zásadní*. Pokud by totiž první žalobkyni skutečně vznikla fikce pobytu, nebyl by její pobyt dne 19. 7. 2021 neoprávněný a nebylo by pak možné první žalobkyni uložit povinnost opustit území.
19. Podle § 87y zákona o pobytu cizinců (v době, kdy první žalobkyně podala žádost o povolení k přechodnému pobytu) platilo:

„Rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a na území pobývá společně s občanem Evropské unie, je oprávněn pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o jeho žádosti; po tuto dobu se jeho pobyt na území považuje za pobyt přechodný.

Oprávnění pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o žádosti neplatí, pokud nabylo právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění, o trestu vyhoštění, o ukončení přechodného pobytu nebo o zrušení trvalého pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, nebo se jedná o opakovaně podanou žádost, v níž nejsou uvedeny nové skutečnosti, které rodinný příslušník občana Evropské unie nemohl uplatnit v řízení o předchozí žádosti.

Oprávnění pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o žádosti ministerstvo osvědčí vízovým štítkem vyznačovaným do cestovního dokladu podle jednotného formátu stanoveného přímo použitelným předpisem Evropské unie, a to ve formě víza k pobytu nad 90 dnů s dobou platnosti odpovídající předpokládané délce řízení o žádosti; to neplatí, jde-li o cizince zařazeného do informačního systému smluvních států, kterému se vydá pouze potvrzení o oprávnění k pobytu.

Platnost dokladu nebo potvrzení osvědčujícího oprávnění pobývat na území zaniká nabytím právní moci rozhodnutí o žádosti.“ (text ustanovení pro přehlednost upravil soud).

20. Z citovaného ustanovení vyplývá, že zákonodárce spojil s podáním žádosti rodinného příslušníka občana EU o pobytové oprávnění následek spočívající v automatickém nastoupení fikce přechodného pobytu – až do okamžiku právní moci rozhodnutí o žádosti. Současně za účelem prevence zneužívání daného institutu pro legalizaci pobytu cizinců, kteří by jinak museli z území vycestovat, vymezil situace, ve kterých ke vzniku fikce přechodného pobytu nedochází.
21. Žalovaná ve svém rozhodnutí uvádí, že podaná žádost první žalobkyni nezaložila fikci pobytu. Tento svůj závěr však nijak blíže neodůvodňuje. Z rozhodnutí žalované ani z rozhodnutí krajského ředitelství není zřejmé, proč první žalobkyni podáním žádosti o přechodný pobyt nevznikla fikce pobytu. Krajské ředitelství v tomto ohledu pouze stručně uvádí, že toto oprávnění první žalobkyni „nebylo přiznáno“ (viz s. 8 rozhodnutí krajského ředitelství). Žalovaná také vůbec nespecifikuje, z jakého důvodu první žalobkyni fikce nenáleží. To není zřejmé ani z obsahu správního spisu. V něm je k otázce fikce pobytu pouze jediná informace plynoucí z lustrace první žalobkyně v cizineckém informačním systému. První žalobkyně podle ní požádala o přechodný pobyt rodinného příslušníka. U poznámky k pobytu se pak uvádí: „§87 Y – Ne.“ (viz č. l. 15).
22. Ustanovení § 87y zákona o pobytu cizinců však upravuje několik situací, ve kterých fikce pobytu podáním žádosti nevzniká – zejména existenci pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění nebo ukončení pobytu rodinného příslušníka, případně opakovaně podanou žádost, která neuvádí žádné nové skutečnosti. Ze správního spisu ani z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů však neplyne, že by se na první žalobkyni vztahovala některá z těchto situací.
23. Je sice pravdou, že fikce automaticky nesvědčí každému cizinci, který si podá žádost o přechodný pobyt rodinného příslušníka. V první řadě se musí jednat o rodinného příslušníka občana EU, resp. ČR (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2013, č. j. 5 As 121/2011-60).
24. Je tedy na cizinci, aby při podání žádosti prokázal, že je rodinným příslušníkem občana EU. Měl by prokázat, že spadá do některé z kategorií vymezených v § 15a zákona o pobytu cizinců – natolik přesvědčivě, aby to bylo možné považovat za nespornou skutečnost.

Takovému prokázání rodinného vztahu pak odpovídá povinnost OAMP osvědčit podání žádosti rodinným příslušníkem vylepením vízového štítku. Pokud by tedy o přechodný pobyt žádal cizinec, který zjevně rodinným příslušníkem není, fikce oprávněného pobytu by mu v takovém případě nevznikla. Není však zřejmé, že by první žalobkyně nemohla být rodinným příslušníkem občana EU/ČR. I žalovaná ve svém rozhodnutí připouští, že první žalobkyně „zřejmě sice spadá pod kategorii rodinného příslušníka občana Evropské unie“. Soud pouze nerozumí, z čeho žalovaná dovodila, že by první žalobkyně měla být rodinným příslušníkem podle § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, který dopadá na partnerský vztah (nesezdané soužití).

25. Odkaz žalované na § 118 odst. 7 (nyní již odst. 8) zákona o pobytu cizinců, podle kterého: „Pro účely této hlavy se za rodinného příslušníka občana Evropské unie nepovažuje osoba uvedená v § 15a odst. 3, která pobývá na území přechodně“ nemá relevanci. Toto ustanovení do zákona o pobytu cizinců doplnila s účinností od 2. 8. 2021 novela provedena zákonem č. 247/2021 Sb. Řízení o správním vyhoštění však policie s první žalobkyní zahájila dříve. Toto ustanovení se proto v případě první žalobkyně neuplatní.
26. Soud si uvědomuje, že fikci pobytu podle § 87y zákona o pobytu cizinců osvědčuje OAMP, nikoli policie. *Pokud však posouzení oprávněnosti nebo neoprávněnosti pobytu cizince závisí právě na tom, zda cizinci svědčí fikce pobytu podle uvedeného ustanovení, nelze jeho pobyt označit za neoprávněný, aniž by se správní orgány otázkou fikce řádně zabývaly.* To se ale v tomto případě nestalo. Z rozhodnutí žalované ani z rozhodnutí krajského ředitelství není vůbec jasné, proč první žalobkyni fikce nesvědčí. *Na existenci fikce přitom první žalobkyně poukazovala i ve svém odvolání.* Žalovaná však na tuto její námitku dostatečně nereagovala.
27. Rozhodnutí žalované je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Neumožňuje soudu ověřit, zda dne 19. 7. 2021 první žalobkyně skutečně pobývala na území neoprávněně.
28. Z důvodů procesní ekonomie se soud vyjádří také k dalším námitkám, které již důvodnými neshledal. Především, že v tomto řízení není nezbytné posoudit, zda první žalobkyně je či není rodinným příslušníkem občana EU/ČR – druhé žalobkyně. Tato otázka je předmětem řízení o žádosti první žalobkyně o povolení k přechodnému pobytu. Pokud by první žalobkyni dne 19. 7. 2021 nesvědčila fikce pobytu, její pobyt by byl neoprávněný bez ohledu na to, zda ji OAMP později uzná rodinným příslušníkem nebo ne. Tvrzená závislost druhé žalobkyně na první žalobkyni však může mít vliv na posouzení přiměřenosti dopadu rozhodnutí o povinnosti opustit území ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců.
29. Přestože k vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území již ze své povahy představuje méně intenzivní zásah do soukromého a rodinného života cizince než rozhodnutí o správním vyhoštění, judikatura dovodila, že i v tomto případě je třeba se přiměřeností dopadů tohoto rozhodnutí do života cizince zabývat (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2017, č. j. 7 Azs 24/2017-29). Správní orgány však tomuto požadavku dostatečně vyhověly. Dospěly k závěru, že žalobkyně v řízení neprokázaly, že by druhá žalobkyně byla závislá na každodenní péči první žalobkyně. Vycházely přitom zejména z tvrzení samotných žalobkyň.
30. Soud považuje za relevantní zjištění, že první žalobkyně přicestovala do Česka v roce 2019. Je tedy zřejmé, že do té doby její matka její péči nepotřebovala, přestože uváděnými zdravotními problémy měla trpět již od roku 2015. Žalobkyně sice v řízení doložily dvě lékařské zprávy – jednu z revmatologie a jednu z neurologie. Z těchto zpráv však nic zásadního neplyne. Zpráva z revmatologie potvrzuje, že druhá žalobkyně trpí omezenou

hybností kyčlí a někdy má nejistou chůzi. Zpráva z neurologie pak mluví o problémech se zápěstím. Tyto zprávy však nedokládají, žeby druhá žalobkyně měla natolik závažné problémy s mobilitou, že by vyžadovala každodenní péči jiné osoby. Stejně tak z těchto zpráv neplyne, že by se zdravotní stav druhé žalobkyně za poslední roky zhoršil, jak žalobkyně namítají.

31. Soud se nesnaží jakkoli zlehčovat zdravotní problémy druhé žalobkyně. V řízení však žalobkyně neprokázaly, že by druhá žalobkyně byla závislá na pomoci dcery způsobem, který by vyžadoval fyzickou přítomnost první žalobkyně na území České republiky. Jak ostatně plyne z výsledku pobytové kontroly, se žalobkyněmi bydlí ve stejném bytě ještě několik dalších rodinných příslušníků. Kromě syna první žalobkyně, kterému údajně také byla uložena povinnost opustit území, tam bydlí její bratr s manželkou a dvěma dětmi. Pokud by proto první žalobkyně musela Českou republiku opustit, její maminka by zde nezůstala zcela sama. Měla by k dispozici další rodinné příslušníky, kteří by se o ni v případě potřeby dokázali postarat.
32. Tyto úvahy, které obsahuje i rozhodnutí žalované, nejsou spekulativní. To, že péči nyní druhé žalobkyni poskytuje její dcera, neznamená, že by to v budoucnu nemohl dělat někdo jiný. Je sice pochopitelné, že druhá žalobkyně má bližší vztah se svou dcerou, se kterou tráví každý den a že by její odjezd zřejmě těžce nesla. Pokud by se ale její zdravotní stav v budoucnu zhoršil do té míry, že by se skutečně bez každodenní péče jiné osoby neobešla, je na její rodině, která v České republice pobývá oprávněně, aby se o ni postarala. Druhá žalobkyně při svém výslechu uvedla, že pomoc dcery spočívá hlavně v tom, že jí chodí nakupovat, pomáhá jí při chůzi, s koupáním, stříhá jí nehty, vaří, pomáhá jí s převlékáním. Tyto aktivity by jistě zvládl i jiný rodinný příslušník, aniž by musel zároveň omezit své zaměstnání. První žalobkyně navíc tvrdí, že respektovala dříve uloženou povinnost opustit území (byť o tom má soud své pochybnosti, s ohledem na absenci razítek v pasu). Nevysvětluje ovšem, jak byla péče o její matku zajištěna během její nepřítomnosti.
33. Vzájemné soužití rodinných příslušníků třetího státu na území Česka je možné pouze za podmínek stanovených zákonem o pobytu cizinců, který zohledňuje i závazky vyplývající pro Česko z mezinárodního práva. Článek 8 Evropské úmluvy o lidských právech ovšem neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich společného pobytu a umožnit jim přenést si jejich rodinný život na území daného státu.
34. Správní orgány dostatečně poměřovaly zájem první žalobkyně na soužití se svou matkou s okolnostmi jejího neoprávněného pobytu. Soud považuje za velmi vstřícné, že nepřistoupily k vydání správního vyhoštění, ale pouze k mírnějšímu donucovacímu opatření v podobě povinnosti opustit území. Že se s rozhodnutím o povinnosti opustit území nepojí zákaz opětovného vstupu na území Česka, totiž také není bez významu. Dopad tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince je logicky mnohem méně intenzivní. Nepřiměřenost zásahu, který představuje správní vyhoštění totiž spočívá hlavně v tom, že cizinci je po určitou (někdy i výrazně dlouhou) dobu znemožněn návrat za rodinou, kterou zanechává v České republice. To ale v případě povinnosti opustit území nehrozí. První žalobkyně může využít buď bezvízový styk, anebo má možnost požádat si na zastupitelském úřadě o dlouhodobější pobytové oprávnění, jestliže k tomu splní příslušné zákonné podmínky.

35. Aby i samotná povinnost opustit území mohla představovat nepřiměřený zásah do práva chráněného čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, musely by zde existovat skutečně výjimečné okolnosti, v jejichž důsledku by se již vycestování cizince neslučovalo s právem na soukromý a rodinný život. Takové významné okolnosti však v tomto případě soud neshledal.
36. Správní orgány své závěry ve vztahu k posouzení přiměřenosti rozhodnutí o povinnosti první žalobkyně opustit území odůvodnily přezkoumatelně a věcně správně. Dostály tedy požadavkům kladeným § 174a zákona o pobytu cizinců a čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, jichž se žalobkyně dovolávaly. Rodinné vazby první žalobkyně na území Česka nejsou s ohledem na výše popsané okolnosti natolik silné, aby vylučovaly možnost uložit jí povinnost opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců, prokáže-li se v dalším řízení, že pobyt první žalobkyně skutečně byl neoprávněný.
37. Pro úplnost soud dodává, že směrnice 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny, na níž žalobkyně odkazují, by se uplatnila, jen pokud by první žalobkyně žádala o vydání pobytového oprávnění za účelem sloučení rodiny s rodinným příslušníkem třetí země. Na situaci první žalobkyně, se kterou se vede řízení o návratu, daná směrnice nedopadá.

V. Závěr a náklady řízení

38. Soud rozhodnutí žalované zrušil pro nepřezkoumatelnost [§ 76 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 soudního řádu správního] a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 soudního řádu správního). V dalším řízení bude žalovaná muset znovu posoudit, zda první žalobkyni svědčila fikce pobytu podle § 87y zákona o pobytu cizinců a zda tedy její pobyt v rozhodné době byl neoprávněný. Právním názor soud žalovanou váže (§ 78 odst. 5 soudního řádu správního).
39. Žalobkyně byly ve věci úspěšné, proto jim vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované (§ 60 odst. 1 soudního řádu správního). Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalované povinnost uhradit jim do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 14 729 Kč. Tato částka se skládá ze soudních poplatků ve výši 2 000 Kč (za úspěšný návrh na přiznání odkladného účinku žaloby) a dále z částky 9 920 Kč za dva úkony právní služby právní zástupkyně žalobkyň pro každou ze dvou žalobkyň – příprava a převzetí věci [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] – snížené při zastupování dvou nebo více osob o 20 % za každou takto zastupovanou osobu (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu). Tarifní hodnota úkonu činí 50 000 Kč [podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní pomoci snížená o 20 % proto činí 2 480 Kč. K částce 9 920 Kč třeba dále připočíst paušální náhrady hotových výdajů za dva úkony právní služby 300 Kč (podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu) a DPH ve výši 2 209 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 29. února 2024

Martin Kopa, v. r.
samosoudce